

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง และวรรคสามแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 บัญญัติให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ และมีคุณภาพตลอดจนมาตรฐานสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวง กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 ซึ่งกำหนดระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในและให้สถานศึกษาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551, 2551 : 9)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการบริหารและการดำเนินการตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้รับบริการ และทำให้เกิดความมั่นใจกับผู้รับบริการ การศึกษาว่า สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งจากการติดตามผลการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาบางส่วนยังไม่สามารถสะท้อนคุณภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างแท้จริง และบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาบางประเภท จึงทำให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีการจัดทำแผนการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งหวังให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดการพัฒนา และมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากที่สุด กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในด้านการจัดการศึกษาของประเทศ จึงได้มีการออกกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และจัดให้มีการปรับแก้ไขมาตรฐานการศึกษาให้สามารถสะท้อนถึงคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง เน้นการประเมินคุณภาพจากผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก และไม่เน้นการใช้เอกสารในการประเมินเพื่อไม่ให้เป็นการกีดกันสถานศึกษา ซึ่งแนวทางการประเมินจะเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษาที่เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา ไม่ใช่เพื่อการตัดสินว่า "ผ่าน" หรือ "ไม่ผ่าน" ดังนั้น บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนจึงถือเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษา และการบริหารจัดการสถานศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563) และจากผลการศึกษาวิจัยของพินิจ นันทเวช (2561 : 140) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติและประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนา ผู้บริหารต้องมีเป้าหมายของการพัฒนา ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนของครูต้องมีคุณภาพ สร้างความมุ่งมั่นสร้างวุฒิภาวะให้กับนักเรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ต้องกำหนดเป้าหมาย วิธีการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารต้องกำกับติดตาม ตลอดจนสนับสนุนครูประเมินสมรรถนะตนเอง และทำ ID-Plan ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญจัดการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคน มีส่วนร่วม นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเนื้อหา นักเรียนได้สร้างชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ในการเรียนรู้ และด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎีทักษะบทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสิทธิภาพทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 16 - 21) นอกจากนั้นครอว์ฟอร์ด (Crawford, 2013 : 8 - 9) ยังกล่าวถึงทักษะเพื่อความความสำเร็จของผู้นำสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่าในปี 2010 ได้มีความเห็นที่สอดคล้องกันของผู้ที่เกี่ยวข้องนโยบายทางการศึกษาว่าคุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ Linda Darling - Hammond นักการศึกษาแห่ง Stanford University ได้กล่าวว่า "ผู้บริหารที่มีความสามารถไม่ได้มีมาแต่เกิด แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้" (High-Performing Principalls are not Just Born, but can be Made) ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมหรือการพัฒนาในทักษะที่สำคัญ ๆ

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎีทักษะบทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ สามารถพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้รับบริการ และทำให้เกิดความมั่นใจกับผู้รับบริการการศึกษาว่า สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารในยุคปัจจุบันให้มีทักษะที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เกี่ยวกับในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารปัจจุบันให้มีทักษะที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและขับเคลื่อนการประกันคุณภาพให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 272 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง. 2563 : 58) ; (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี. 2563 : 30) ; (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด. 2563 : 5 - 11)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 162 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 609) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างครูของสถานศึกษาแต่ละจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรพหุคูณ ได้แก่ ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 6 ทักษะ ดังนี้

2.1.1 ทักษะด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม

2.1.2 ทักษะด้านการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

2.1.3 ทักษะด้านการบริหารจัดการองค์การ

2.1.4 ทักษะด้านการคิด

2.1.5 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.1.6 ทักษะด้านการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 ที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563 : 9) มี 3 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.2 ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.2.3 ด้านการประเมินคุณภาพภายใน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงทักษะการใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญด้านต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมการบริหาร และกระตุ้นจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1.1 ทักษะด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน การดำเนินกิจกรรม ร่วมติดตามตรวจสอบและการประเมินผลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และนำผลที่ได้มาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนาและตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย โดยอาศัยสร้างความไว้วางใจ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน กระตุ้นให้เกิดความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความเห็นพ้องต้องกันและมีทักษะในการประชุมและระดมสมอง จนนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกันและบริหารจัดการบุคลากรอย่างชาญฉลาด บริหารความขัดแย้ง สร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องชมเชย ยอมรับในความสามารถ ให้คำปรึกษา

แนะนำ ช่วยเหลือและสนับสนุนสนับสนุน ส่งเสริมให้แต่ละคนได้นำความสามารถมาใช้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 ทักษะด้านการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มากำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อสร้างภาพอนาคตได้อย่างชัดเจน ตลอดจนสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ กระตุ้นให้บุคลากรเกิดความเข้าใจ สร้างความเชื่อมั่น เห็นคุณค่า เห็นความท้าทาย โน้มน้าวจูงใจให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน

1.3 ทักษะด้านการบริหารจัดการองค์กร หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในการออกแบบองค์การให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการ โดยการพัฒนาแผนปฏิบัติการและปฏิบัติตามแผน สามารถมอบอำนาจการสั่งการ มอบหมาย ความรับผิดชอบและตัดสินใจ โดยยึดคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับเป็นหลัก ในการดำเนินงานของสถานศึกษา และการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนสนับสนุนการจัดการด้านคุณภาพและมีระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งระบบให้บรรลุตามมาตรฐานเป้าหมายของสถานศึกษา

1.4 ทักษะด้านการคิด หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในด้านการคิดที่สำคัญ ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างแนวคิดใหม่ แตกต่างไปจากเดิม มีความคิดที่กว้างไกล ไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ มีความคิดคล่อง ยืดหยุ่น มองเห็นและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของรายละเอียดสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและทำให้เป็นสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เคยมีหรือเคยปฏิบัติกันมา การคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถใช้วิจารณ์ญาณ หรือการตัดสินใจอย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ประเด็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ รอบด้าน คิดอย่างเป็นขั้นตอน การทำความเข้าใจและการสร้างทางเลือกที่ซับซ้อน การเข้าใจในความสัมพันธ์ของระบบการมองภาพรวมเชื่อมโยงกับระบบต่าง ๆ มีส่วนประกอบย่อย ๆ มีขั้นตอนและการคิดรวบยอด ความสามารถในการมองภาพรวม ความสัมพันธ์โครงสร้างขององค์การทั้งหมด มองสถานการณ์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศอย่างรวดเร็ว วิเคราะห์สถานการณ์หาสาเหตุของปัญหา รวมทั้งสามารถตีและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน ประเมินความสำคัญขององค์ประกอบและเชื่อมโยงข้อมูล วางแผนตัดสินใจ การสั่งการควบคุมงานการประสานงาน การบริหารทรัพยากร โดยการมอบหมายการทำงานในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะกับคนตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ

1.5 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้อย่างสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมไปถึงการให้คำแนะนำหรือชี้แนะให้บุคลากรปฏิบัติตามได้ ในการสื่อสาร ติความวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ และมีวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีและช่องทางที่หลากหลาย โดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสารที่ผสมผสานกันระหว่างศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกันและมีปฏิริยาตอบสนองต่อกันทำให้เกิดความร่วมมือ สามารถเจรจาต่อรอง โน้มน้าว และสร้างความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

1.6 ทักษะด้านการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในการวิจัยทางการศึกษา การประเมินผล และการวางแผน การควบคุมคุณภาพ โดยการกระตุ้นให้เกิดการวิจัยทางการศึกษามากขึ้น โดยเน้นการประเมินผล การวิจัยและการวางแผนปรับเปลี่ยน โอกาสไปสู่แนวความคิดใหม่ ๆ ได้ด้วยการหาวิธีการที่จะสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานใหม่ขึ้นในองค์กรเพื่อให้เกิดผลบวกกับการทำงานก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ และสามารถจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปได้

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคโควิด 19 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวางระบบการทำงานที่ใช้หลักการร่วมมือร่วมพลังเป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษาทุกฝ่ายได้ร่วมกันทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย การปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ อีกทั้งมีการกำหนดกระบวนการควบคุม และการถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลผลิตตามที่กำหนดไว้ และต้องบอกให้ได้ว่าการทำงานที่มีคุณภาพนั้นต้องมีลักษณะอย่างไร และผลงานที่มีคุณภาพต้องเป็นอย่างไร ต้องมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานกับโครงการกิจกรรมในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และรวมทั้งสามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไปสู่การวางแผนและลงมือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ต่อไป ตลอดจนเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์คุณภาพ หรือมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ร่วมกันของสถานศึกษามีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินงาน และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของการปฏิบัติงาน

ตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่าสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานมีการดำเนินงานหรือจัดการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพหรือมาตรฐาน ที่ได้ตกลงร่วมกันหรือไม่ หากการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพ ผู้บริหารหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าไปร่วมแก้ไข และร่วมการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานได้ทันทั่วทั้งที่ไม่ปล่อยให้การดำเนินงานดำเนินต่อไป ทั้งนี้เพราะอาจจะก่อให้เกิด ผลเสียต่อผลการดำเนินงานก็ได้ ดังนั้น การติดตาม ตรวจสอบ ในขั้นตอนนี้จะต้องทำในทุกขั้นตอน ของการดำเนินงาน และต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อมิให้เกิดข้อผิดพลาด

2.3 ด้านการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษาในรอบปีของการประเมิน โดยมีคณะผู้ประเมินได้รับฟังรายงาน และศึกษารายงาน ผลการดำเนินงานเอกสาร และหลักฐานอ้างอิงต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างละเอียด พร้อมทั้งได้ตรวจ เยี่ยมพื้นที่จัดการศึกษาการวิจัย และการบริการวิชาการของสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารการดำเนินงานของสถานศึกษาจากผู้บริหาร ครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้เรียนหรือ ผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยคณะกรรมการประเมินได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และสรุปผลการประเมิน ซึ่งจะต้องสามารถบ่งบอกได้ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาในกิจกรรม ใดที่ทำได้ดีเลิศ สมควรเผยแพร่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี และมีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้ผลการดำเนินงาน ประสบความสำเร็จ และในขณะเดียวกันก็ต้องสามารถบ่งบอกได้ว่ากิจกรรมหรือ โครงการใด ที่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น และจะต้องมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างที่เป็นรูปธรรม ที่บ่งบอกได้ ว่าจะต้องมีการพัฒนาอะไรและทำอย่างไรบ้าง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาทราบถึงระดับคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาปรับปรุง ที่ต้องแก้ไข รวมถึงเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

3. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีงบประมาณ 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

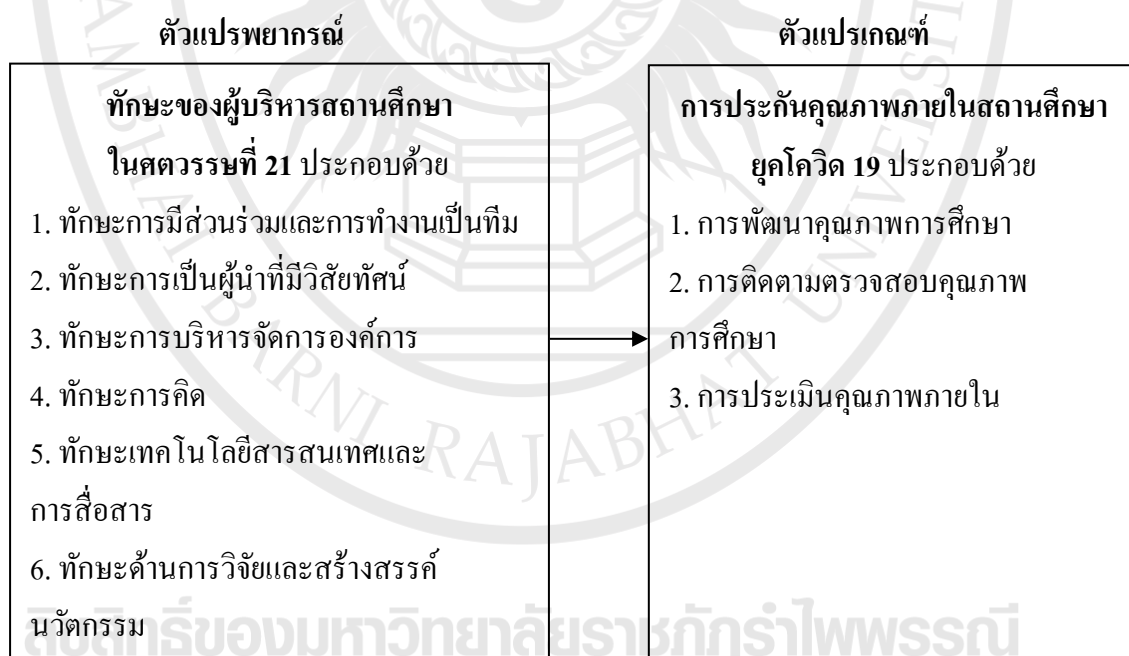
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการ ดังนี้ ฮอยล์ อิงลิชและสตีฟ (Hoyle, English and Steffy. 2005 : 1 - 162), อัลลีน และเบคคอน (Allyn and Bacon. 2010 : 9 - 11), โครอส (Couros. 2010 : 1 - 4),

โรบินสัน (Robinson, 2012 : 36), สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Association of Secondary School Principals, 2013 : 9), ครอว์ฟอร์ด (Crawford, 2013: 8 - 9), ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2550 : 9), ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550 : 15 - 16), วิโรจน์ สารรัตน์ (2556 : 75), กรรณิกา เรดมอนด์ (2559 : 9 - 12), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560 : 139 - 141), ก้องนเรนทร์ พลชา (2561 : 9 - 13) ได้ 6 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม 2) ทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 3) ทักษะด้านการบริหารจัดการองค์การ 4) ทักษะด้านการคิด 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 6) ทักษะด้านการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม

ในส่วนของ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุคยุคโควิด 19 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563 : 9) มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ 3) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน

จากนั้นนำมาวิเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี